

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ІНВАЛІДНИЙ СПОРТ”

Бабаліч В.А.

Україна, м. Кропивницький, Кіровоградський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка

На сучасному етапі розвитку освітньої галузі залишається актуальним питання підвищення якості освіти. Зміна підходів до навчання, інтеграція освітнього простору України до європейських стандартів все це потребує перегляду традиційних підходів до навчання. Сьогоднішній студент – це інтегрований майбутній фахівець, який повинен оволодіти фаховими компетентностями (загальними і спеціальними). При цьому процес формування компетентностей уявляє собою динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь, здатностей, які набуваються самим студентом під час навчання.

Дослідник Наумчук В.І. [3] характеризує професійну підготовку студента в сфері фізичної культури і спорту, серед важливих її ознак пріоритетність надає формуванню компетентностей, ерудиції, індивідуальній творчості, самостійному пошуку знань, оволодінню вміннями й навичками та їх вдосконаленню, високій культурі особистості, активній участі у громадському житті. Він вважає, що такий підхід підвищить якість навчання і забезпечить високий рівень професіоналізму майбутнього фахівця з фізичної культури і спорту.

Відомо, що формування компетентностей відбувається під час різних форм організації навчання у вищому навчальному закладі. Уточнюємо, що навчальний процес не обмежується тільки аудиторними заняттями, тому формування фахових знань, умінь і навичок залежить від самоосвітньої діяльності студента. Одним із компонентів забезпечення такої діяльності є самостійна робота, яка є важливою і специфічною складовою навчального процесу.

Аналіз наукових джерел щодо організації самостійної роботи у вищому навчальному закладі підтвердив актуальність даного питання. Так проблемою налагодження самостійної роботи в умовах інтенсифікації навчання займалися А.М. Алексюк, А.А. Аюрзанайн, П.І. Підкасистий, заклав основи управління самостійною роботою студентів в процесі навчання Н.І. Галашвілі, організацією самостійної роботи студентів у вищому навчальному закладі Л.С. Деркач, теоретико-методичні аспекти самостійної роботи студентів досліджував В.А. Козаков. У сфері фізичного виховання і спорту досліджено різні аспекти проблеми організації самостійної роботи у вищому навчальному закладі. Зокрема, обґрунтував теоретичні засади самостійної діяльності студентів (В.І. Наумчук), побудувала систему самостійної роботи студентів при вивченні курси “Теорія і методика фізичного виховання” (Т.Г. Овчаренко), розробили методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту (Б.М. Шиян, В.Г. Папуша), провів ґрунтовне дослідження форм, методів та методики організації самостійної роботи в процесі викладання фахових дисциплін на факультеті фізичної виховання (І.М. Туревський).

Про те стан дослідження організації самостійної роботи в процесі викладання дисципліни “Інвалідний спорт” в умовах вищого навчального закладу виявився недостатнім. Інвалідний спорт це специфічний предмет, який має обширні міжпредметні зв'язки починаючи з дисциплін соціально-гуманітарного, а також фундаментального, природничо-наукового та загальноекономічного спрямування до професійної та практичної підготовки. Особливість предмету є те, що він внесений до переліку циклу дисциплін за вільним вибором студента. Відповідно конкуренція у вибірковій частині навчального плану дисциплін доволі висока і тому викладачу необхідно проявляти неабияку творчу педагогічну майстерність для того, щоб зацікавити студентів до свого предмету. Це стосується не тільки академічних занять, а й самостійної роботи. Досліджуючи дане питання ми проаналізували навчальні плани підготовки бакалаврів за спеціальність “Спорт” за кредитно-модульною

системою (Таблиця 1). Аналіз показав, що спостерігається тенденція до збільшення кількості годин винесених на самостійну роботу студента. Так у 2013-2014 н.р. на самостійну роботу виділено 37% від загальної кількості годин на дисципліну, а вже у 2016-2017 н.р. цей показник збільшився до 53,3%.

Таблиця 1.

Аналіз навчальних планів підготовки бакалаврів
за спеціальність “Спорт” за кредитно-модульною системою

Кількість кредитів		Загальна кількість годин		Контактних годин		Самостійна робота	
2 013н.р	2 016н.р	2 013н.р	2 016н.р	2 013н.р	2 016н.р	2 013н.р	2 016н.р
1, 5	2	5 4	6 0	3 4	2 8	2 0	3 2

Отже, враховуючи вище наведені організаційні особливості викладання дисципліни “Інвалідний спорт” викладачу необхідно побудувати раціональну систему викладання дисципліни. Де заняття будуть цікавими, нестандартними, а завдання самостійної роботи спонукатимуть до творчості. Тому застосовуючи сучасні новітні технології ми власним прикладом намагаємося показати студентам як повинно бути організовано академічне заняття (лекція, практика, консультація). Під час яких надаємо рекомендації щодо виконання завдань самостійної роботи. З цією метою використовуємо наступні варіанти інтерактивних технологій: лекція-візуалізація, лекція із застосуванням мультимедійного обладнання (наочні матеріали, слайди, презентації).

Варіант 1. Використання електронного тексту у вигляді текстового редактору Word. Кожний студент може сприймати отриману інформацію індивідуально. Ми знаємо – є люди, які краще сприймають інформацію коли бачать, є ті що краще сприймають інформацію коли чують, є ті що сприймають за допомогою рухів і є ті що отриману інформацію через логічне осмислення за допомогою цифр, знаків, логічних доводів.

Варіант 2. Використання презентацій, зроблених у програмі Power Point. Найпоширеніший метод і при грамотному застосуванні досить успішний. Головний недолік – неможливість помістити на слайдах велику кількість

текстової інформації і це дещо обмежує можливості даної програми щодо студентів візуалів по сприйняттю текстів лекцій.

Варіант 3. Використання відеофільмів. Хороший спосіб лекції, який дозволяє показати усі аспекти тренувального процесу та соціально-побутового життя інвалідів.

Варіант 4. Використання інтерактивних лекцій, створених за допомогою HTML, CSS і JavaScript, які дозволяють студентам активно включатися в процес читання лекцій.

Варіант 5. Комп'ютерні програми, які вже мають готові аудіо і відеофайли. У даний час використовуються два види повнометражних відео по Інтернету: звичайне (завантажувати з мережі) відео і стрімінг відео.

Під час таких лекційних занять закладаються основи наукових знань в області інвалідного спорту, формується фундамент для наступного засвоєння студентами усього навчального матеріалу і оволодіння загальнокультурними, соціальними і професійними компетентностями.

Такі навчальні заняття поєднуються з позааудиторною самостійною роботою студентів, яка здійснюється під контролем викладача. Вона спрямована передусім на вирішення студентами актуальних професійних завдань з метою отримання нового практичного вагомого результату для подальшої її реалізації на практиці. Аудиторна самостійна робота відбувається у формі звітів-консультацій, за кожен самостійно виконану роботу.

Особливістю самостійною роботи з дисциплін “Інвалідний спорт” є те, що ми пропонуємо студента складати портфоліо. Портфоліо із дисципліни студент готує упродовж семестру, наповнюючи необхідними матеріалами, що виконуються самостійно.

Даний метод систематизуватиме результати самостійної роботи, що допоможе узагальнити і поглибити знання з предмету. Під час вивчення дисципліни студент накопичує матеріали, які є результатом його самоосвітньої діяльності, зокрема:

- реферати;

- повідомлення;
- ксерокопії нормативних документів;
- конспекти додаткових джерел інформації;
- результати підготовки практичних завдання (моделювання ситуацій, створення структурних схем);
- підготовка презентацій;
- анотації (до статей і параграфів у підручнику);
- тези доповіді;
- аналіз методик тренування спортсменів-інвалідів;
- термінологічний словник;
- підготовка до інтерв'ю (складання питання на соціальну тематику для проведення інтерв'ю зі спортсменами-інвалідами);
- звіт в якому проаналізовано результати зустрічі зі спортсменами-інвалідами.

У подальшому, після створення портфоліо ми можемо проаналізувати індивідуальні освітні результати кожного студента. Найкращим студентам пропонуємо підготувати наукову статтю з дисципліни, тим самим залучаємо їх до наукової роботи.

Отже, ми вважаємо, що такий підхід буде спонукати до самоосвіти майбутнього фахівця та формуватиме мотивацію до пізнавальної діяльності, що допоможе йому успішно засвоювати зміст навчального матеріалу. А у подальшому самостійно вдосконалювати навички та вміння, що сприятиме саморозвитку в професійній діяльності.

Література:

1. Алексюк А. М. Організація самоосвітньої роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: навч. посібник / А. М. Алексюк, А. А. Аюрзанайн, П. І. Підкасистий та ін. – К.: ІСДО, 1993 – 336 с.
2. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. – К: Вища школа, 1990. – 248 с.
3. Наумчук В.І. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в процесі самостійної роботи зі спортивних ігор. – Тернопіль: Астон, 2010. – 160с.
4. Шиян Б. М., Папуша В. Г. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту: Навчальний посібник/ Б. М. Шиян, В. Г. Папуша. – Харків: «ОБС», 2005. – 208 с.